

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ხელნაწერის უფლებით

თამარ ადეიშვილი

კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური
თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის დამუშავება,
ქუთაისის კერძო სკოლა "ღონე ქვეყნისა", მაგალითზე

განათლების დოქტორის აკადემიური ხარისხის მოსაპოვებლად წარდგენილი
დისერტაციის

ავტორეფერატი

სპეციალობაში: განათლების მეცნიერებები

თელავი, 2017

ნაშრომი მომზადდა თელავის იაკობ გოგებაშვილის სახელობის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის განათლების მეცნიერებათა ფაკულტეტის განათლების მეცნიერებათა
დეპარტამენტში

სამეცნიერო ხელმძღვანელი:

გურამ ჩაჩანიძე

პედაგოგიკის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

რეცენზენტები:

ნინო მოდებაძე

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი

კოტე რამიშვილი

პედაგოგიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

დაცვა შედგება 2017 წლის "_____" _____, _____ საათზე იაკობ
გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების
მეცნიერებათა ფაკულტეტის სადისერტაციო საბჭოს სხდომაზე:

კორპუსი _____ აუდიტორია _____

მისამართი: საქართველო, თელავი, 2200

ქართული უნივერსიტეტის ქუჩა N 1

ტელ: +995 250 7 24 01

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტის

ბიბლიოთეკაში და ვებ-გვერდზე :<http://tesau.edu.ge>

სადისერტაციო ნაშრომის საერთო დახასიათება

კვლევის აქტუალურობა: თანამედროვე განათლება ხასიათდება ინოვაციურობით. ინოვაციური საგანმანათლებლო საქმიანობის საჭიროებას აყალიბებს საზოგადოებაში მიმდინარე სოციალურ-ეკონომიკური ცვლილებები, განათლების ჰუმანიტარული შინაარსის გაძლიერება, ახალი სასწავლო დისციპლინების შემოღება, რაც თავის მხრივ, საჭიროებს ახალი საგანმანათლებლო ფორმებისა და სწავლების ტექნოლოგიების ძიებას, პედაგოგთა კოლექტივის, სასწავლო დაწესებულების დამოკიდებულების გათვალისწინება იმ ფაქტის მიმართ, თუ რამდენად მზად არიან პედაგოგიური ინოვაციების ათვისებისა და გამოყენებისათვის. არანაკლებ მნიშვნელოვანი ფაქტორია ახალი ტიპის სასწავლო, მათ შორის არასახელმწიფო, დაწესებულებების შექმნა, რომლებიც ქმნიან რეალურ სიტუაციას მათი განვითარებისა და სრულყოფისთვის კონკურენტუნარიანობის მიღწევის მიზნით.

გამოჩენილი უცხოელი დიდაქტიკოსების - ხ. ვარნეტა, დ. ჰამილტონი, ნ. დიკინსონი, მ. მაილზი, ვ. ზაგვიზინსკი და სხვ. - დასკვნების თანახმად, პედაგოგიკაში სიახლეა არა მარტო იდეები, მიდგომები, მეთოდები და ტექნოლოგიები, რომლებიც ადრე არ გამოიყენებოდა, არამედ საგანმანათლებლო პროცესის მთელი ელემენტების კომპლექსი თუ ცალკეული ელემენტები.

ბევრ ქვეყანაში მიმდინარეობს სასკოლო განათლების მოდერნიზაცია, რომლის პრიორიტეტულ იდეებად, წამყვანი ექსპერტების აზრით, უნდა განიხილებოდეს: განათლებულობის მაღალი დონის მიღწევა, მონაწილის პოტენციალის შესაბამისად მისი ინდივიდუალური მიღწევების გამოცდილების ჩამოყალიბება თავისი შესაძლებლობების რეალიზაციაში. ჩიკაგოს ლაბორატორიული სკოლის, ბრუკლინის საშუალო სკოლის (მასაჩუსეტსის შტატი), სამარჰილის (ინგლისი), ვალდორფისა (გერმანია) და სხვა სკოლების მრავალწლიანი გამოცდილება ნათლად ახდენს მიღწევების დემონსტრირებას ამ მიმართულებით.

არანაკლებ საინტერესოა საავტორო სკოლების მოღვაწეობის გამოცდილება (ე. იანზურგის ადაპტიური პედაგოგიკის სკოლა, ა. ტუბელსკის თვითგანმარტების სკოლა, დ. ჰოვარდის ხვალინდელი დღის სკოლა და სხვა).

დასავლეთს ქვეყნებისგან განსხვავებით, ყოფილი სსრკ-ს ტერიტორიაზე, შედარებით გვიან დაიწყო განვითარება კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებმა, მათ მიერ გამოცხადებული ვარიაციის პრინციპი პედაგოგიურ კოლექტივს საშუალებას აძლევს

აირჩიოს და შექმნას საგანმანათლებლო პროცესის ნებისმიერი მოდელი. ამ სკოლებში ფართოდ გამოიყენება თანამედროვე დიდაქტიკის შესაძლებლობები საგანმანათლებლო სტრუქტურების ეფექტურობის მოსამატებლად, ინერგება ახალი იდეები და ტექნოლოგიები. მათი მოღვაწეობის გამოცდილება აისახა მეცნიერ-პედაგოგების კვლევებში (მ. ვეისი, მ. დუგლასი, ნ. ნიკოლსი, ბ. კაპრანოვა, ზ. მალკოვა, ვ. მიტინა და სხვა). სამწუხაროდ, საქართველოში აქამდე არ არის არცერთი მონოგრაფიული ხასიათის კვლევა კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოღვაწეობაზე, მათი განვითარების კონცეფციაზე.

კვლევის მიზანია - სადისერტაციო ნაშრომის მიზანია შემუშავებულ იქნას კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფცია, რაც ხელს შეუწყობს განათლების სისტემაში მიმდინარე რეფორმების დემოკრატიულობის პრინციპების გატარებას, კერძო სკოლების ფუნქციონირების დონის ამაღლებას, უზრუნველყოფს მაღალი საგანმანათლებლო სტანდარტებით აღჭურვილი სკოლის ჩამოყალიბებას, ევროპულ საგანმანათლებლო სივრცეში ადაპტირებას.

კვლევის ობიექტი - სასკოლო განათლების თანამედროვე სისტემა.

კვლევის საგანი - კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლა

კვლევის ამოცანები:

1. კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების გაჩენისა და განვითარების რეტროსპექტული ანალიზის განხორციელება.
2. მეცნიერების მიდგომების აღნიშვნა სასკოლო განათლების ინოვაციური მოდელების შექმნასთან მიმართებაში.
3. კერძო სკოლების მოღვაწეობის დახასიათება სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის ინტენსიფიკაციაში.
4. კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების სასწავლო-აღმზრდელობითი სამუშაოებში ინოვაციების კოცეპტუალური საფუძვლების განსაზღვრა და მათი მართვა.

კვლევის მეთოდები:

- სახელმწიფო და კერძო სკოლების მოღვაწეობის შედარებითი ანალიზი.
- სწავლების თანამედროვე მოდელებისა და ტექნოლოგიების თეორიულ-მეთოდოლოგიური ანალიზი.

- პირდაპირი და ირიბი დაკვირვება სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის მსვლელობაზე.
- საუბრები.
- სტატისტიკური მეთოდები.
- ექსპერიმენტი.

კვლევის ჰიპოთეზა:

თანამედროვე კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის თვითგანვითარების კონცეპტუალური საფუძვლების ჩამოყალიბება შესაძლებლობას იძლევა მოღვაწეობითი მიდგომის პოზიციიდან, ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიური მეცნიერების მიღწევების, სწავლების ინოვაციური ტექნოლოგიების ჩანერგვის, მასში ყველა პერსონალური, ინსტრუმენტული და მეთოდოლოგიური საშუალებების ფუნქციონირების ოპტიმიზაციას სწავლების დაგეგმილი შედეგების მისაღწევად.

საბოლოო მეთოდოლოგიური განისაზღვრება ფილოსოფიური და პედაგოგიური ანთროპოლოგიის პოზიციებით ადამიანის ბუნების, მოღვაწეობისა და შემოქმედობითობის შესახებ.

კვლევის მეცნიერული სიახლე და თეორიული მნიშვნელობა - კვლევები მოიცავს სასკოლო განათლებაში ინოვაციური პროცესების თეორიების შემდგომ განვითარებას მათი ფასეულ-შინაარსობრივი ასპექტების ანალიზის ხარჯზე.

კვლევის პრაქტიკული მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის პედაგოგიური კოლექტივი მიიღებს თვითგანვითარების მეცნიერულად დასაბუთებულ კონცეფციას, ორიენტირებულს თანამედროვე პედაგოგიური ტექნოლოგიების ფართო სპექტრზე, როგორც კომპლექსურ ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიურ გარემოზე.

ნაშრომის სტრუქტურა: დისერტაცია მოიცავს შესავალს; სამ თავს: ციტირებული ლიტერატურის ჩამონათვალს; დასკვნებსა და რეკომენდაციებს. ორ დანართს, დისერტაციის მოცულობა შეადგენს კომპიუტერზე ნაბეჭდ 166 გვერდს. ნაშრომის ირგვლივ გამოქვეყნებულია ხუთი სამეცნიერო სტატია, საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მოხსენების ორი თეზისი და იბეჭდება ორი სამეცნიერო სტატია (იხ. შრომების სია).

სადისერტაციო ნაშრომის შინაარსი

სადისერტაციო ნაშრომის პირველი თავი - კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლები, მოიცავს ექვს პარაგრაფს. თანამიმდევრობითაა გადმოცემული: საქართველოში კერძო სკოლების არსებობისა და ფუნქციონირების წინაპირობები; საქართველოს კანონის - „ზოგადი განათლების შესახებ“ სახელმწიფო პოლიტიკა კერძო სკოლების მიმართებით; კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ურთიერთქმედება ფორმალური განათლების სისტემასთან; სოციუმის მოთხოვნა თანამედროვე ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მიმართ; კერძო სკოლების განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები, ახალი კერძო სკოლები საქართველოში. თავი მთავრდება მისი შინაარსიდან გამომდინარე დასკვნით.

განათლებას საქართველოში ყოველთვის უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭებოდა, ჯერ კიდევ ძველი ბერძნები აღწერდნენ კოლხეთის უმაღლესი სკოლების შესახებ, ფაზისის აკადემიაში ბერძნებიც კი ჩამოდიოდნენ განათლების მისაღებად. საქართველოს დაპყრობისთანავე რუსეთის მთავრობამ გააუქმა ქართული ეროვნული სასწავლებლები და რუსული სკოლების დაარსებას შეუდგა. მიუხედავად იმისა, რომ რუსული ხელისუფლება სკოლის გახსნაზე და მათ შენახვაზე თავს არ იწუხებდა, სწავლისკენ ხალხის სწრაფვა მაინც იზრდებოდა, ქალაქებსა და მსხვილ დაბებში აღმოცენება იწყებს კერძო სკოლებმა და პანსიონებმა. ასე, რომ 1860 წელს საქართველოში იყო ყველა ტიპის 145 სასწავლებელი, რომლებშიც 7850 მოსწავლე სწავლობდა. რუსეთის მთავრობის რუსიფიკატორული საგანმანათლებლო პოლიტიკის მიუხედავად XIX საუკუნის მეორე ნახევარში, საქართველოში სწავლა-განათლება საგრძნობლად გაფართოვდა. ქართველ ხალხს და მის ინტელიგენციას მთელი XIX საუკუნის მანძილზე არ შეუწყვეტია ბრძოლა უმაღლესი სასწავლებლის დაარსებისთვის. ქართველთა დაუღალავმა სწრაფვამ განათლებული საზოგადოების ჩამოყალიბებისათვის შედეგი გამოიღო და თბილისის უნივერსიტეტი გადაიქცა უპირველეს და უმთავრეს საგანმანათლებლო-სამეცნიერო ცენტრად. საქართველოში, როგორც სახელმწიფო ასევე კერძო სექტორში, არ შენელებულა ლტოლვა განათლების მიღებისადმი და იგი ყოველთვის წარმოადგენდა ქართველი საზოგადოების მაღალი ინტერესების სფეროს.

საქართველოში ზოგადსაგანმანათლებლო საჯარო და კერძო სკოლების საქმიანობის პირობები განისაზღვრება სკოლის შინაგანაწესით, რომელიც შემუშავებულია საქართველოს კონსტიტუციის, შრომის კოდექსის, საქართველოს კანონის „ზოგადი განათლების შესახებ“ და განათლების სისტემაში მოქმედი სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა საფუძველზე.

საქართველოს განათლების ერთიან ევროპულ სივრცეში ჩართვამ, ქვეყანას მთელი რიგი ვალდებულებებისა და პასუხისმგებლობებისა დააკისრა. მათ შორის მეტად მნიშვნელოვანია მასწავლებლის პროფესიის ახლებური გააზრება და მისი მომზადების საკითხი. 2005 წელს მიღებული კანონი ზოგადი განათლების შესახებ აღიარებდა სკოლის დემოკრატიულ მართვას, მის დეცენტრალიზაციასა და ანგარიშვალდებულებას საზოგადოების მიმართ. ამავე კანონით მიეცა კერძო სკოლებს ფართო ასპარეზობის უფლებაც. კერძო სკოლები ფორმალურ განათლებასთან ორგვარად ურთიერთქმედებს: ერთის მხრივ, იგი ხშირად გვევლინება ფორმალური ზოგადი განათლების ხარვეზების პასუხად და, ასახავს მის ძირითად მახასიათებლებს. როგორც ფორმალური განათლების სისტემის ასევე კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის მთავარი ამოცანაა, შექმნას ეროვნული მიზნების მისაღწევი საგანმანათლებლო გარემო და რესურსები. ამ მიზნიდან გამომდინარე, იგი ირჩევს პიროვნების განვითარებაზე ორიენტირებულ საგანმანათლებლო კონცეფციას, კერძო სკოლის ფუნდამენტური პრინციპია შედეგზე ორიენტირება, რაც გულისხმობს მოსწავლეთა აღჭურვას ქმედითი ცოდნით.

კერძო სკოლები, თავიანთ ორგანიზაციაში, სწავლა სწავლების პროცესში ითვალისწინებენ ფორმალურ განათლების სტანდარტის მოთხოვნებს. რომლის საგნობრივი პროგრამების ძირითადი ნაწილის ფუნდამენტური პრინციპია შედეგზე ორიენტირება. მასში სწავლების მიზნები ჩამოყალიბებულია კონკრეტული შედეგების სახით, ანუ იმ ცოდნისა და უნარ-ჩვევების სახით, რომლებიც უნდა წარმოაჩინოს მოსწავლემ სასწავლო პროცესის დასრულების შემდეგ.

კვლევები ადასტურებს ფორმალური ზოგადი განათლების მახასიათებლების უზარმაზარ გავლენას კერძო სკოლების მასშტაბისა, ბუნების და, უფრო მეტიც, კერძო განათლების სტრუქტურის, ღირებულებისა და საბოლოო შედეგის განსაზღვრაზე. მეორეს მხრივ, კერძო სკოლა, თავის მხრივ, ზემოქმედებს ფორმალური განათლების პროცესზე. ამ

თვალსაზრისით, მას შეუძლია სასწავლო პროცესში ჩართოს ახალი საგანი, რომელსაც არ არის განსაზღვრული ეროვნული სასწავლო გეგმით და არ გვთავაზობს ფორმალური განათლების სისტემა. სკოლას უფლება აქვს, შესთავაზოს მოსწავლეებს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული დამატებითი საგანმანათლებლო და/ან ეროვნული სასწავლო გეგმით გაუთვალისწინებელი საგანმანათლებლო და საადმინისტრაციული მომსახურება.

კერძო სკოლას როგორც დადებითი, ისე ნეგატიური ეფექტი აქვს. მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში იგი აუმჯობესებს სწავლის შედეგებს, მოსწავლეთა აღმავალი მობილობის მაჩვენებლებს და ზრდის ადამიანურ კაპიტალს. სტრუქტურის ყველაზე თვალსაჩინო ნეგატიური ეფექტი კი უთანასწორობაა, რომელსაც იგი აღრმავებს ფორმალური განათლების სისტემაში. როდესაც ფორმალური ზოგადი განათლების ხარისხი არ შეესაბამება საზოგადოების მოთხოვნებს, კერძო სკოლამ ჩამნაცვლებელ ფუნქციას ასრულებს. თუ ამ სერვისისადმი წვდომა შეზღუდულია ფინანსური თუ სხვა სტრუქტურული მიზეზების გამო, აგრეთვე იზღუდება წვდომა ხარისხიან საგანმანათლებლო შედეგზე.

ამ თავში გაანალიზებულია სოციუმის მოთხოვნა თანამედროვე ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მიმართ. პასუხი გაცემული კითხვაზე: რა კავშირშია „ბაზარი“ განათლებასთან, სკოლასა და მშობლებთან ანუ საერთოდ სოციუმთან? თუ კარგად შევიმეცნებთ, აღმოვაჩენთ, რომ სკოლისათვის მშობლები და მოსწავლეები „მყიდველების“, „სამიზნე ჯგუფების“ ანუ მომხმარებლების როლში გამოდიან. იმისათვის, რომ სკოლამ წარმატებით იმუშაოს, მოიზიდოს მოსწავლეები და მათი მშობლების მოლოდინი დააკმაყოფილოს, საჭიროა გაიგოს თუ რა მოთხოვნილებები და სურვილები აქვთ პოტენციური მოსწავლეების მშობლებს. აი, ეს არის საბაზრო პრინციპები, რაც ახალ გამოწვევების წინაშე აყენებს განათლების სისტემას, კერძოდ კი სკოლას.

კერძო სკოლების განვითარების პრობლემებისა და პერსპექტივების ანალიზში ხაზგასმულია სასკოლო განათლების სისტემის მნიშვნელობა, როგორც დინამიკური სისტემის შესახებ, რომელიც მუდმივად ვითარდება და განიცდის რეფორმირებას; განსაზღვრავს ადამიანის მომავალს და ადგილს სოციუმში. აქცენტი გაკეთებულია საავტორო სკოლების ეფექტურობის სხვადასხვა ფაქტორებზე: მაღალ შედეგზე ორიენტაცია,

დირექტორი-ლიდერის არსებობა, ხელსაყრელი გარემო, პედაგოგთა მჭიდრო ურთერთქმედება და თანამშრომლობა, მათ მიერ სკოლის დასახული მიზნების დაცვა, და სხვ. მოყვანილია მაგალითი ქუთაისის საავტორო სკოლა - „ღონე ქვეყნისა“-ს ფუნქციონირების ასპექტებიდან.

პარაგრაფში - ახალი კერძო სკოლები საქართველოში, გაანალიზებულია საქართველოში ახალი კერძო სკოლები, რომლებიც საბჭოთა კავშირის დაშლისა და ჩვენი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ იწყებს განვითარებას. დღეს საქართველოში 300-მდე კერძო სკოლაა, სადაც დაახლოებით 50 000 მოსწავლე სწავლობს.

სადისერტაციო ნაშრომის მეორე თავი - კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ფუნქციონირების პრობლემების ანალიზი, შედგება ექვსი პარაგრაფისგან: საგანმანათლებლო ფუნქცია, როგორც სოციალური ფუნქცია; კერძო სკოლის დაფუძნებისა და ფუნქციონირების პრობლემური ასპექტების ანალიზი საქართველოსა და ზოგიერთ წამყვან ქვეყანაში; სისტემური ანალიზი ზოგადი განათლების პროცესში; კერძო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების კონცეფციის სისტემური ანალიზი, როგორც მისი მეთოდოლოგიური საფუძველი; სისტემური მიდგომა, როგორც კერძო, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის დამუშავების ანალიტიკური ხერხი; სკოლის თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის მოდელის დინამიკა და ძირითადი ასპექტები.

საგანმანათლებლო მომსახურების სფერო წარმოადგენს თანამედროვე ცივილიზაციის ღერძს, საზოგადოების, ცალკეული ქვეყნისა და რეგიონის განვითარების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს. საგანმანათლებლო ფუნქციის რეალიზაციაში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს ისეთი რთული სოციალური ინსტიტუტი, როგორიცაა განათლების სისტემა. საქართველოში საბაზრო ურთიერთობების განვითარებამ გამოიწვია სერიოზული ცვლილებები სასკოლო განათლების სფეროში. ჩამოყალიბდა საგანმანათლებლო მომსახურების ბაზარი, რომელიც სთავაზობს სხვადასხვა მიმართულების სკოლების ფართო არჩევანს. თითოეული მათგანი მომხმარებელს სთავაზობს სწავლების სხვადასხვა მეთოდებს. ყოველივე ამან სკოლების წინაშე დააყენა უამრავი თეორიული და ორგანიზაციულ-მეთოდოლოგიური პრობლემა, რომლებიც მკაცრ კონკურენციულ

პირობებთან ადაპტაციის აუცილებლობასთანაა დაკავშირებული. ნათელია, რომ აღნიშნულ პირობებში აუცილებელია შემუშავებული იქნას საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფუნქციონირების სრულყოფის ახალი მიდგომები და მიმართულებები.

საინტერესოაა წარმოდგენილი კერძო სკოლის დაფუძნებისა და ფუნქციონირების პრობლემური ასპექტების ანალიზი. 2005 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი „ზოგადი განათლების შესახებ“, რომელიც ითვალისწინებს სასკოლო სისტემის მართვის სწრაფ და რადიკალურ რეფორმირებას მისი დეცენტრალიზების გზით. ჩვენ ნაშრომში ყურადღება გამახვილებულია, თუ როგორ ხდება კერძო სკოლის დაფუძნება ჩვენს ქვეყანაში? რა საერთო და განმასხვავებელი პარალელები შეიძლება გაივლოს ამ კუთხით მსოფლიოს წამყვან ქვეყნებთან? პასუხები ამ კითხვებზე რა თქმა უნდა, აინტერესებს საზოგადოებას და ამასთან იგი აქტუალურია ქვეყნის საგანმანათლებლო სისტემაში მიმდინარე გარდაქმნების პროცესში. კერძო სკოლის ლიცენზირებას ახორციელებს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო. ლიცენზირება ხორციელდება საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადგენილი წესისა და ნორმატივების შესაბამისად. საჯარო სკოლის აკრედიტაციის ხარჯებს ანაზღაურებს სახელმწიფო, ხოლო კერძო სკოლის აკრედიტაციის ხარჯებს ის პირი, ვის მფლობელობაშიც არის ეს დაწესებულება ან სხვა დაინტერესებული პირი. კერძო სკოლა, რომელიც აკრედიტებულია საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად, უფლებამოსილია მიიღოს სახელმწიფო დაფინანსება ამ კანონით გათვალისწინებული წესით, თუმცა აკრედიტაციის გავლამდე თავს იჩენს რიგი პრობლემები; როგორც აღვნიშნეთ, კერძო პირი რომელიც დაინტერესებულია დააფუძნოს სახელმწიფო სტანდარტებზე მორგებული აკრედიტირებული სკოლა, ვალდებულია აკრედიტაციის გავლამდე გადაიხადოს თანხა რომელიც სავალდებულოა აკრედიტაციის პროცესის დასაწყებად, სკოლის დაფუძნებას ასევე ესაჭიროება სხვადასხვა გაუთვალისწინებელი ხარჯი. ცხადია, ეს ქმნის გარკვეულ პრობლემებს ამიტომ, თუ სახელმწიფო, საჯარო სკოლების მსგავსად, დააფინანსებს კერძო სკოლის აკრედიტაციის ხარჯებს, დაფუძნდება გაცილებით ძლიერი სკოლა, და ფინანსები მოხმარდება სასწავლო პროცესს. კერძო სკოლებში მტკივნეული საკითხია თანამშრომლებთან ხელფასებიც. ახლადგახსნილ სკოლებში, რომლებიც ძირითადად მცირეკონტიგენტიანია, ხშირად ხარჯი

ამეტებს შემოსავალს, ამიტომ სკოლას უჭირს თანამშრომლთა ხელფასების შესაბამისი ოდენობით გაცემა, ამას ემატება სახელმწიფოს მიერ საშემოსავლო გადასახადები. სწორედ ასეთი და ასხვა პრობლემების გამოვლენის ანალიზისა და ეფექტიანი რეკომენდაციების დამუშავებას ისახავს მიზნად შემოთავაზებული ნაშრომი. ამ მიზნითაა ჩატარებული ზოგადი განათლების პროცესის სისტემური ანალიზი, სადაც გაანალიზებულია სასკოლო მენეჯმენტის კლასიკური თეორიის რამდენიმე მიდგომა: მეცნიერული მენეჯმენტი, ადმინისტრაციული მენეჯმენტი და ბიუროკრატიული მენეჯმენტი. განხილულია ფრანგი ანრი ფეიოლის, რომელიც სამენეჯმენტო აზროვნების მამად მიიჩნევა, მენეჯმენტის თეორია; გერმანელი სოციოლოგის მაქს ვებერის ორგანიზაციის უმაღლესი ეფექტურობის მიღწევის ერთგვარი სტრუქტურა.

კერძო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების კონცეფციის სისტემური ანალიზში, როგორც მის მეთოდოლოგიურ საფუძველში, განიხილება სტრატეგიული მენეჯმენტი, რომელიც წარმოადგენს განსაზღვრული წესების ნაკრებს და შედგება ურთიერთშემავსებელი ქვესისტემებისაგან.

სისტემური მიდგომის, როგორც კერძო, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის დამუშავების ანალიტიკური ხერხი, ცენტრალური მომენტია სიტუაცია, ე.ი. იმ კონკრეტული მდგომარეობების ნაკრები, რომელიც ძლიერად იმოქმედებს ორგანიზაციაზე დროის მოცემულ მომენტში. „სიტუაციური აზროვნების“ მეშვეობით სკოლის ხელმძღვანელებს შესაძლებლობა ეძლევათ განსაზღვრონ ის ცვლადები (ფაქტორები), რომლებიც ყველაზე მეტად შეუწყობენ ხელს ორგანიზაციის მიზნების მიღწევას მოცემულ კონკრეტულ სიტუაციაში.

კერძო (და არა მარტო კერძო) სკოლის სიტუაციური მიდგომის მეთოდოლოგია შეიძლება განიმარტოს, როგორც ოთხსაფეხურიანი პროცესი. **პირველ საფეხურზე** მენეჯერები უნდა გაერკვნენ სისტემური ანალიზის რაოდენობითი მეთოდების არსში; **მეორე საფეხურზე** მენეჯერმა უნდა შეძლოს როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი შედეგების დანახვა; **მომდევნო საფეხურზე** მენეჯერი განსაზღვრავს მოცემულ კონკრეტულ სიტუაციაში უფრო მნიშვნელოვანი ფაქტორების წრეს და მათი შეცვლის შედეგად მისაღებ შესაძლო ეფექტს; **ბოლო საფეხურზე** მენეჯერმა უნდა შეძლოს შედარებით უკეთესი და

ნაკლები უარყოფითი შედეგების გამომწვევი კონკრეტული ხერხებისა და საშუალებების კონკრეტულ სიტუაციასთან დაკავშირება.

სკოლის თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის მოდელის დინამიკასა და ძირითად ასპექტებში მოცემულია წარმატებული სკოლების პრაქტიკაზე დაფუძნებით შემუშავებული სტრატეგიები და ღონისძიებები, რომლებიც სკოლას თითოეული თანამშრომლის მიერ გაზიარებულ და მოსწავლეების წარმატებაზე ფოკუსირებული მისიის ჩამოყალიბებაში დაეხმარება.

მესამე თავი -კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფცია, შედგება ცხრა პარაგრაფისაგან: საქართველოში კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოთხოვნაზე მოქმედი ძირითადი ფაქტორები; კერძო სკოლების ეფექტური ფუნქციონირების გაუმჯობესების ხელშემწყობი ფაქტორები; მასწავლებლის პროფესიული განვითარების პრობლემები, როგორც კერძო სკოლის ეფექტური ფუნქციონირების მნიშვნელოვანი ფაქტორი; მასწავლებლების პროფესიული განვითარების პროგრამები საქართველოს განათლების სისტემის რეფორმირების პროცესში; თანამშრომლობაზე დაფუძნებული სწავლება და სკოლის დონეზე მასწავლებელთა თანამშრომლობის ინსტიტუტის განვითარება; მასწავლებელთა შერჩევა სასწავლო პროგრამებისათვის; მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა; მასწავლებელთა შერჩევა და მზადება სკოლის ლიდერობისა და პროფესიული კარიერისადმი; გაკვეთილი, როგორც პიროვნების ჩამოყალიბების რთული საგანმანათლებლო სისტემა.

საზოგადოების მხრიდან დღეს აშკარაა ჩვენი სასკოლო განათლების მიმართ ნდობის დეფიციტი. შეიძლება ითქვას სკოლის მომხმსრებელთა (მშობელთა) აზრი რამდენიმე მიმართულებით დაიყო. მუდმივად გვესმის, რომ რეპეტიტორობის ინსტიტუტმა პრაქტიკულად ჩაანაცვლა სკოლა, მასწავლებელთა კვალიფიკაცია არასაკმარისია, რომ შეუსაბამობაა სასწავლო გეგმასა და ეროვნული გამოცდების მოთხოვნებს შორის, შესაბამისად, არსებობს სოციალური უთანასწორობა განათლების პროცესში, არასათანადო სახელმძღვანელოების დონე, გაუმართავია ბევრი სკოლის ინფრასტრუქტურა და ა.შ. კერძო საგანმანათლებლო სკოლები, რომლებიც ცდილობენ თავი დაიმკვიდრონ სასწავლო პროცესში ითვალისწინებენ და ნერგავენ ყველა იმ მოთხოვნებს, რომელებიც მოდის

საზოგადოებიდან, განათლების ეროვნული მიზნებთან შესაბამისობაში მოყვანით, ამიტომ, თანდათანობით საზოგადოებაში თავი იჩინა კერძო სექტორისადმი ნდობამ, რაც ერთ-ერთი უმთავრესი ფაქტორია, რომელიც მოქმედებს ფერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების მოთხოვნილების ზრდაზე. ზოგადსაგანმანათლებლო სისტემის შეფასების მექანიზმი ღია და ხელმისაწვდომი უნდა იყოს საზოგადოებისათვის, რათა სწორედ საზოგადოების დაკვეთიდან უნდა სრულდებოდეს თვითშეფასება და შემუშავდეს განათლების გაუმჯობესების მეთოდები. ის, რომ დღემდე ვერა და ვერ ამუშავდა ზოგადი განათლების ხარისხის შეფასებისა და განვითარების ეფექტური სისტემა, დიდწილად განაპირობებს ჩვენი სასკოლო განათლების არადამაკმაყოფილებელი ხარისხსა და მის მიმართ ნდობის დეფიციტს. აუცილებელია სკოლების ხარისხის შეფასების სისტემამ შეიძინოს რეალური შინაარსი და დამაჯერებლობა, იგი თავისი არსით და არა მხოლოდ გარეგნული ფორმით უნდა დაემსგავსოს განვითარებულ ქვეყნებში არსებულ ხარისხის შეფასების სისტემებს.

საგანმანათლებლო ფუნქციის ეფექტური რეალიზება ნებისმიერი ცივილიზებული საზოგადოების მნიშვნელოვანი სოციალური საკითხია. საგანმანათლებლო ფუნქციის რეალიზება წარმოადგენს სოციუმის მომსახურების თანამედროვე ცივილიზებულ სახეს, ნებისმიერი ქვეყნის საზოგადოებისა და რეგიონების განვითარების უმნიშვნელოვანეს ფაქტორს. საგანმანათლებლო ფუნქციის მთავარი დანიშნულებაა შრომის ბაზრის მოთხოვნების დაკმაყოფილება კონკურენტუნარიანი, მაღალი პროფესიისა და კომპენტენციის კადრით. სასწავლო-საგანმანათლებლო მოთხოვნილების დაკმაყოფილება შესაძლებელია მხოლოდ მაშინ, როცა მასწავლებელთა პროფესიონალიზმსა და ურთიერთკოლეგიალობას შედეგად მოაქვს ერთობლივი სწავლება. ა. მასლოუს “მოთხოვნილებათა იერარქიის” გათვალისწინება, რაც ხელს უწყობს მასწავლებლის პროფესიულ განვითარებას, მნიშვნელოვანია თითოეული პედაგოგის საქმიანობაში, რადგან ის უფრო გულმოდგინედ იმუშავებს პატივისცემის მოსაპოვებლად და თვითრეალიზების მისაღწევად, კარგი სკოლისა და ორგანიზაციის ჩამოსაყალიბებლად, პრაქტიკაში თავისი ცოდნისა და გამოცდილების გააზრებულად გამოსაყენებლად, რაც უსათუოდ არის კერძო სკოლის ეფექტური ფუნქციონირების მნიშვნელოვანი ფაქტორი.

წარმატებული სკოლების ერთ-ერთი განსაკუთრებული მახასიათებელი არის მასწავლებლებისა და სკოლის სხვა თანამშრომლების ეფექტური კომუნიკაცია

მოსწავლეების შედეგების გაუმჯობესების მიზნით. რონალდ ბართის თანახმად, საინტერესოა, რამდენი ბავშვის ცხოვრებას გავხდით წარმატებულს, თუ მასწავლებლები ერთმანეთს გავუზიარებდით იმას, რაც ვიცით. მასწავლებლების პროფესიონალიზმი მნიშვნელოვანია, თუმცა უფრო დიდი ეფექტი მოსწავლეების მიღწევებზე აქვს მასწავლებლების თანამშრომლობისა და კომუნიკაციის ხარისხს.

საქართველოში სკოლაში სავალდებულო სტრუქტურული რგოლების არსებობა გამომდინარეობს მოქმედი კანონმდებლობიდან, სკოლაში ყურადღება მახვილდება თანამშრომლების შესახებ სტატისტიკური მონაცემების წარმოებაზე და გენდერული ბალანსის ფაქტორზე. საჭიროა ასევე თანამშრომელთა ასაკობრივი მონაცემების ანალიზი, რათა დირექციამ საკუთარი საკადრო პოლიტიკა სრულფასოვნად დაგეგმოს, იყოს მზად ახალი კადრების მისაღებად. სკოლაში ახალი თანამშრომლების მიღების პროცესი უმჯობესია კონკურსის წესით წარიმართოს. საქართველოს ზოგიერთ სკოლაში დაინერგა მოხალისეების მოზიდვისა და სტაჟირების საინტერესო პრაქტიკა. რაც ნიშნავს, რომ დაინტერესებულ პირებს ეძლევათ საშუალება, სხვადასხვა პოზიციაზე ანაზღაურების გარეშე გაიარონ სტაჟირება. შერჩევის პროცესში გამოყენებული კიდეც ერთი საინტერესო მეთოდია შეფასების ცენტრი, რომელიც გულისხმობს კანდიდატის ცოდნის, მისი უნარებისა და პიროვნული თვისებების გამოვლენას/შეფასებას სამუშაოსთან დაკავშირებულ სიტუაციაში. მეთოდის დადებითი მხარე ის არის, რომ იგი ერთდროულად რამდენიმე კანდიდატის შეფასების შესაძლებლობას იძლევა სხვადასხვა პარამეტრის მიხედვით და ბევრად უფრო ნაკლებ დანახარჯსა და სირთულესთან არის დაკავშირებული, ვიდრე ტესტირების მეთოდი. კერძო, ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ეფექტური თვითრეალიზების თანამედროვე კონცეფციის დამუშავებაში დიდ მნიშვნელობას ვანიჭებთ გაკვეთილს, რაც წარმოადგენს რთულ საგანმანათლებლო სისტემას. დეტალურად არის გადმოცემული ჩვენი ხედვა, მისი თანამედროვე შინაარსი, სტრუქტურა, ფუნქცია, შედეგებზე ორიენტირებული ხერხები.

დასკვნები და რეკომენდაციები

- 1) სწავლის სისტემის რეფორმაციას, მის ინოვაციურ პეოცესებს თან ახლავს სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის თეორიასა და პრაქტიკაში მნიშვნელოვანი ცვლილებები, სახელმწიფო და კერძო სასწავლო დაწესებულებებში.
- 2) კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების თვითგანვითარების კონცეპტუალურ საფუძვლებში ჩადებულია მათი შემდგომი განვითარების უზარმაზარი პოტენციალი, ჰარმონიზაციის იდეა, რომელიც ითხოვს სწავლების მეთოდულ რაციონალურისა და ემოციურის, ფაქტებისა და განზოგადების, ინფორმაციულისა და პრობლემურის, განმარტებითი და საძიებო მეთოდების ურთიერთშერწყმას.
- 3) კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სასწავლო პროცესის უმნიშვნელოვანესი ნაწილი უნდა გახდეს პედაგოგის პიროვნებაზე ორიენტირებული ურთიერთობა მოსწავლესთან.
- 4) კერძო სკოლის აღმზრდელობითი მოღვაწეობა უნდა ეფუძნებოდეს კონცეპტუალური თანამშრომლობითი პედაგოგიკის პოზიციებს, ასახავდეს უმნიშვნელოვანეს ტენდენციებს, რომლის მიხედვით მოხდება აღმზრდელობითი განვითარება:
 - ✚ მოსწავლის პიროვნების დაყენება მთელი აღმზრდელობითი სისტემის ცენტრში;
 - ✚ აღზრდის ჰუმანიტარული ორიენტაცია, საერთო ადამიანური ღირებულებების ფორმირება;
 - ✚ მოსწავლის შემოქმედებითი უნარების, მისი ინდივიდუალიზმის განვითარება;
 - ✚ ინდივიდუალური და კოლექტიური აღზრდის შერწყმა.
- 5) სწავლების ტექნოლოგიების არჩევისას აუცილებელია გარკვეულ მეცნიერულ კონცეფციაზე დაყრდნობა, რომელიც მოიცავს სწავლების მიზნების ფილოსოფიურ, ფსიქოლოგიურ, დიდაქტიკურ და სოციალურ-პედაგოგიურად დასაბუთებულ მიღწევებს.
- 6) კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების პედაგოგიური კოლექტივის მიერ სწავლების ტექნოლოგიები უნდა განიხილებოდეს, როგორც ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიური გარემოებების კომპლექსი, რაც განსაზღვრავს ფორმების, მეთოდების, გზების, განათლების მიღების, აღმზრდელობითი საშუალებების სპეციალურ კრებულს.

7) კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების სასწავლო პროცესში ჩართული უნდა იყოს სწავლების ისეთი პროგრესული ტექნოლოგიები, როგორიცაა მოდულური სწავლება, პროგრამული სწავლება, დიფერენციალური და ინდივიდუალური სწავლების ტექნოლოგიები, თამაშის ტექნოლოგიები, სასწავლო პორტფოლიო.

8) ფართო გამოყენებას იმსახურებს მოდულური სწავლების ტექნოლოგია. მისი მნიშვნელობა იმაშია, რომ მოსწავლე სრულიად დამოუკიდებლად (ან პედაგოგის დახმარებით) აღწევს სასწავლო-შემეცნებითი მოღვაწეობის კონკრეტულ მიზანს მოდულზე მუშაობის პროცესში. მოდულის შემადგენლობაში შედის მოქმედების სამიზნე გეგმა, ინფორმაციის ბანკი, სასწავლო მიზნის მიღწევის ხელმძღვანელობა.

9) კერძო სკოლების ხელმძღვანელობამ უნდა ჩამოაყალიბოს ისეთი სასწავლო პროცესი, რომელიც შესაძლებელს გახდის სწავლების თანამედროვე ტექნოლოგიების არჩევის პირობებში შემოქმედებით მიდგომას მისი ორგანიზაციის მიმართ, ურთიერთობების სისტემის მოდელირების შესაძლებლობა პიროვნებაზე ორიენტირებული სწავლების ჩარჩოებში.

10) უაღრესად მნიშვნელოვანია პედაგოგებში საკუთარი მეთოდოლოგიური და ფსიქოლოგიურ-პედაგოგიური კულტურული მოთხოვნილების ჩამოყალიბება, რეფლექტორული და კომუნიკაციური უნარების განვითარება.

11) კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების პედაგოგების პროფესიული მოღვაწეობის კოორდინაციის მიზნით, მიზანშეწონილია „პედაგოგის პროფესიული პორტფოლიოს“ შემოღება. მის სტრუქტურაში შევა:

✚ პედაგოგის მოღვაწეობის ნორმატიულ-სამართლებრივი და ნორმატიულ-მარეგულირებელი ბაზა (პედაგოგის პროფესიული მოღვაწეობის მარეგლამენტირებელი დოკუმენტები, ინსტრუქციულ-მეთოდოლოგიური მასალები; თვითგანვითარების პროგრამა; პედაგოგის პროფესიული მოღვაწეობის დონის შეფასების კრიტერიუმები და მაჩვენებლები).

✚ პროფესიულ-პედაგოგიური მოღვაწეობა (სასწავლო პროცესის ორგანიზაცია, კლასგარეშე სამუშაო) და მისი შედეგიანობა. მასალები, რომლებიც აჩვენებენ პედაგოგის მოღვაწეობის შედეგის დინამიკას გარკვეული პერიოდის განმავლობაში;

✚ პედაგოგის მასალები, რომელთა შედეგიანობა აპრობირებულია პრაქტიკაში (სხვადასხვა დონის სასწავლო მასალები, საჩვენებით-ილუსტრირებული მასალები, რეკომენდაციები მოსწავლეებისათვის დამოუკიდებელი სამუშაოს ორგანიზებისას);

✚ მოსწავლეების მიერ საგანმანათლებლო პროგრამების ათვისების შედეგების დამახასიათებელი მასალები;

✚ პედაგოგის მოღვაწეობის შედარებითი ანალიზი მოსწავლეების საკონტროლო სამუშაოს შედეგებზე დაყრდნობით;

✚ მოსწავლეების შუალედური და საბოლოო ატესტაციის შედეგები.

12) სწავლების ხარისხის მონიტორინგის სისტემა საჭიროებს სრულყოფას, როგორც კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის სასწავლო-აღმზრდელობითი პროცესის მართვის ეფექტური საშუალება.

კვლევის ძირითადი შედეგები გამოქვეყნდა შემდეგ სამეცნიერო ნაშრომებში:

1. კერძო სკოლების განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(48), თბილისი, 2014.
2. მასწავლებლის პროფესიული განვითარების საკითხები. თეზისები III საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენცია - კომპიუტინგი/ინფორმატიკა, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება. ბათუმი, 2014.
3. მასწავლებლის პროფესიული განვითარების პრობლემები, როგორც კერძო სკოლის ეფექტური ფუნქციონირების მნიშვნელოვანი ფაქტორი. შრომების კრებული, III საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენცია - კომპიუტინგი/ინფორმატიკა, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება. ბათუმი, 2014.
4. ადეიშვილი თ. კერძო სკოლების დაფუძნების საკითხები საქართველოში და მსოფლიოს წამყვან საგანმანათლებლო სივრცეში. შრომების კრებული, III რესპუბლიკური სამეცნიერო-მეთოდური კონფერენცია - ინოვაციები და ტრადიციები თანამედროვე განათლებაში. ქუთაისი, 2015.

5. კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში საქართველოს კანონის-„ზოგადი განათლების შესახებ“ მოქმედების ეფექტიანობის ანალიზი. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(54), თბილისი, 2016.
6. გადაწყვეტილების მიღების საინფორმაციო სისტემა საჯარო ან კერძო საგანმანათლებლო სკოლების ალტერნატივითა სიმრავლეზე. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(54), თბილისი, 2016.
7. კერძო ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების ურთიერთქმედება ფორმალური განათლების სისტემასთან. მოხსენებათა თეზისები. კრებული, IV საერთაშორისო-სამეცნიერო კონფერენცია- კომპიუტინგი/ინფორმატიკა, განათლების მეცნიერებები, მასწავლებლის განათლება. თბილისი, 2016.
8. გაკვეთილი, როგორც პიროვნების ჩამოყალიბების რთული საგანმანათლებლო სისტემა. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 1(55), თბილისი, 2016 (იბეჭდება). გ. ჩაჩანიძესთან ერთად.
9. მოსწავლეების წარმატებაზე ფოკუსირებული, სკოლის ეფექტიანი თვითრეალიზების რეკომენდაციები. საერთაშორისო პერიოდული სამეცნიერო ჟურნალი “ინტელექტი” # 3(56), თბილისი, 2016 (იბეჭდება).

Iakob Gogebashvili Telavi State University

With the right of manuscript

Tamar Adeishvili

The development of effective self-realization modern concept of private secondary school on the example of the Kutaisi's private school "Ghone Kvekhnisa"

submitted to acquire the Doctor's Academic Degree in Education

Dissertation

Specialty: Educational Sciences

Scientific Supervisor:

Guram Chachanidze

Prof. Dr. of Pedagogical Sciences

Telavi, 2017

This research has been carried out at the Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences, Iakob Gogebashvili Telavi State University

Scientific Supervisor:

Guram Chachanidze

Prof. Dr. of Pedagogical Sciences

Reviewers:

Nino Modebadze

Prof. Dr. of Pedagogical Sciences

Kote Ramishvili

Prof. Dr. of Pedagogical Sciences

The defense of the dissertation will take place on “-----” -----, 2017 at -----o'clock at the meeting of the Dissertation Committee of the Faculty of Educational Sciences at Iakob Gogebashvili Telavi State University

Address: Telavi, Georgia, 2200

Kartuli Universiteti str. N 1

Phone: +995 250 7 24 01

The dissertation is available at the library of Telavi State University and on the web-page:
<http://tesau.edu.ge>

Scientific Secretary of the

General Description of Dissertation

Actuality of the research

The development and formation of educational processes in the Georgian educational system has a long and interesting history. The educational system should be in the continuous reform process in order to develop and follow the current epochal changes. The mentioned changes have been implemented on the bases of the long scientific researches, practical observation and analysis. As a result, new methodology, methods, ways, forms, new pedagogical technologies were created, which realization in practice showed their advantages and disadvantages.

Currently, we are in the same process now, when the global reforms of educational systems are being processed all over the world. Georgian educational system is following the reforming process, which is being implemented, and sometimes our educational system is a model and leader.

The main focus of our dissertation work is on creating the relevant conception and researching the methods of effective self-realization of private schools. The actuality of the research topic is approved with our analysis of private educational structure, values and results in the parallel of the characteristics of the formal general education. The analysis showed that the private school has the positive influence on the formal educational process. It has the right and authority to create the innovative environment in the educational process, to add a new subject that is not considered in the national curriculum and does not offer the formal education system. The school has the right to suggest the schoolchildren to add the educational and teaching service that is defined in the national curriculum or is not defined in the curriculum. All these need the modern approach, building the new organizational structure of the educational process management, working on the theoretical regulations of new conception that will contribute to the effective self-realization process of private schools and the increase of the teaching and upbringing degree. This is our research priority, which we consider is timely and actual direction.

Research goal.

The goal of the research is to work out the modern conception of effective self-realization of private schools, which will contribute to the democracy of reforms implemented in the education

system, to increase the quality degree of private schools, to form the schools with the high standards, to make the adaptation to the European educational space.

Research object is the private schools.

Research subject

Revealing the effective means and methods of the adaptation of a private school to the functional and social demands, as a management object in the education system, which will contribute to the increase of motivation and practical values of educational activities at private schools.

Research objectives

In order to implement our goal in practice, we have defined the following objectives:

- ✚ Analyzing the of development problems and perspectives of private schools;
- ✚ Analyzing the educational function, as a social function, of private schools;
- ✚ Analyzing the problematic aspects of foundation and functioning of private schools in Georgia and some other leader countries;
- ✚ Systematic analysis of the general educational processes and conception of effective self-realization of private schools;
- ✚ Analytical methods of working on the conception of effective self-realization of private schools;
- ✚ Researching the factors contributing to the improvement of the main and effective functioning that have the influence on private schools.

Scientific novelty of the dissertation

Besides the fact that the attention is paid to the development and functioning problems of private schools within the current reforms in the Georgian educational system, there are some defects in the system. These defects are practical, but the reason of them is that there is not almost any scientific researches on private schools' functioning. It has the subjective reason. During the 70 years, the educational institutions were only associated with the public structures, there were not any schools in private property in practice. That is why the level of confidence by the government or the society is very low. It is obvious that this factor has the influence among the scientists and they avoid researching in this sector.

Thus, the dissertation work is the first attempt to work out the researches and relevant conception of effective self-realization methods of private schools. In private, the directions of our researches are: analysis of the problematic aspects, social function, development problems and perspectives of founding the private schools; analytical method of working out the dynamics of the

modern conception model of effective self-realization; all these define the scientific novelty of the research work.

Theoretical-methodological basis of the research

The theoretical-methodological basis are the scientific works on the schools' management and functioning. Working on the modern models, methods and technologies of the schools' effective functioning, and the analysis of the theoretical researches and practical experience. Based all the above-mentioned, we have worked out the vision of the schools' effective self-realization, proper conclusions and recommendations.

Practical importance of the research

The conception presented in the dissertation work will contribute to the creation of new theories of private schools' effective management, enriches the alternative approaches of the theoretical decision-making and process management in the education system, will help the practitioner researchers; the dissertation work can be successfully used for the public school management, too.

Summary of the Dissertation

The dissertation includes the summary in Georgian language, three chapters, bibliography, conclusions and recommendations.

The printed dissertation is 165 page. Five scientific articles and two thesis of the international scientific conference report are published and two scientific articles are being printed (see the list of works).

Chapter I – Theoretical Basis of the Private Schools' Effective Functioning includes six paragraphs. There are successively given: Prerequisites of Private Schools Existence and Functioning in Georgia; State Policy of the “Georgian Law of General Education towards the Private Schools; Interaction of Private Schools with the Formal Education System; Social Demands towards the Modern Schools; Problems and Perspectives of Private Schools' Development; New Private Schools in Georgia. The chapter ends with the conclusion.

Education has always been very important in Georgia, even old Greeks described the schools of Kolkheti, and Greeks came to Pazisi Academy in order to get education. After the conquest of Georgia by Russians, the Russian government abolished the Georgian national educational institutions and they were replaced with the Russian schools. Besides the fact that the Russian government did not care much for opening schools, the aspiration for learning was being increased;

new private schools and boarding schools were opened in the cities and towns. In 1860, there were all type 145 educational institutions, where 7850 schoolchildren studied. Besides the complete factorial educational policy of Russian government, in the second part of XIX century, the educational space was greatly expanded. During XIX century, Georgian people and intelligence did not stop struggling for the foundation of high educational institution. Georgians' aspiration for the formation of intelligent society resulted that Tbilisi university became the first and most important educational-scientific center. As we see, in Georgia in as state as private sector the interest towards the education was not decreased, and it always was among the Georgian society's interest.

The condition of Georgian public and private schools are regulated with the school's routine, which is created on the basis of the Georgian Constitution, Labor Code, "Georgian Law about General Education" and other legislative and normative acts of the education system.

With the involvement of Georgian education system in the European united space, the country took the responsibilities and obligations. Among them is modern understanding of teacher's profession. The Law of Education adopted in 2005 recognized the democratic management of schools, its decentralization and accountability towards the society. The same law created the wide competition among the private schools. Private schools communicate with the formal education in two ways: on one side, it is often reply to the defects of the formal general education and reflects the main characteristics. The main task of the formal education system and school is to create the educational environment and resources in order to reach the national goals. Therefore, it selects the human development-oriented educational conception; fundamental principle of private schools is the result-orientation, which means providing pupils with the effective knowledge.

For the learning-teaching process, private schools in their organization consider the demands of the formal education standards, and fundamental principle of its subject program's main part is the result-orientation. The educational goals are formed as a specific result, which is reflected as knowledge and skills that pupils should acquire at the end of educational process.

The researches confirm that the great influence of the characteristics of the formal general education on the private schools and private school structure, values and final results. On the other hand, private schools influence the formal education process. In this point of view, it can involve a new subject in the academic process, which is not defined in the national curriculum and formal education system. Schools have the right to suggest the schoolchildren to add the educational and teaching service that is defined in the national curriculum or is not defined in the curriculum.

Private schools have as positive as negative effect. In many countries, it improves the educational results, increases pupils' mobility indication and human capital. The most negative

effect of the structure is inequality, which it deepens in the formal education system. When the formal general education is not in compliance with the general demands, private schools have the replacement function. If the access to this service is restricted with the financial or other structural reasons, then the access to the qualified educational result is also restricted.

In this chapter, we have analyzed the society's demand to the modern schools. There is the reply to the question: What kind of relationship is between "market" and education, school and parents or generally society? If we observe well, we will find out that for schools, parents and pupils are "buyers", "target groups" or consumers. Schools should understand the demands and wishes of the potential pupils' parents in order to work successfully, to attract pupils and to satisfy parents' expectations. These are the market principles that state education system, in particular schools, towards the new challenges.

In the analysis of the private schools' development problems and perspectives, we highlight the school systems, as dynamic systems, which define the people's future and place in the society. The focus is on the different efficiency factors of the author's schools, such as high result-orientation, leader director, convenient environment, strong interaction and collaboration between the pedagogues, following schools' goal, etc. There is given the example from the functioning aspects of Kutaisi school "Ghonekveknisa".

In the paragraph – New Private Schools in Georgia, we have analyzed the new private schools, which started developing after the dissolution of the Soviet Union and the restoration of our country's state independence. Today, there are about 300 private schools in Georgia, where about 50 000 pupils study.

Chapter II – Analysis of Private Schools' Functioning Analysis includes six paragraphs: Educational Function, as a Social Function; Analysis of the Foundation and Functioning Problematic Aspects of Private Schools in Georgia and Some Leader Countries; Systematic Analysis in the General Education Process; Systematic Analysis of Effective Self-realization Conception of Private Schools, as its methodological Basis; Systematic Approach, as an Analytical Method of working on the Modern Conception of Private School's Self-Realization; Dynamics and Main Aspects of modern conception Model of School's Self-Realization.

The education service is the axis of the modern civilization and the important factor of the development of society, country and region. In the realization of the educational function, the complex social institute, such as education system, has a very important role. The development of market relations in Georgia has resulted the changes in school education system. The educational service market is formed, which offers wide choice of different direction schools. Each of them

offers the consumers the different kinds of method. All these caused many theoretical and organizational-methodological problems stated towards schools, which are connected with the strict competitive conditions and necessity of adaptation. It is obvious that it is necessary to work out the new approaches and directions of educational institution's functional perfection.

There is interestingly given the analysis of the problematic aspects of the private schools' foundation and functioning. In 2005, the Parliament of Georgia adopted the "Law about general Education", which considers quick and radical reforms of school system management in its decentralization way. In our work, we focus on how the private school can be formed in our country; what similarities and differences exist between our and other developed countries; the answers of these questions are very interesting for the society, and very important in the reform process in the education system. The license for private schools is issued by the Ministry of Education and Science. The process is implemented in compliance with the rules and normative of the Ministry of Education and Science of Georgia. The accreditation expenses of public schools are provided by the government and the expenses of the private schools a proprietor of a school or any other interested person. A private school, which is accredited by the Ministry of Education and Science of Georgia is authorized to receive the state financing, but before the accreditation some problems are raised. As we mentioned, a person, who is interested to found an accredited school in compliance with the state standards, is obliged to pay the accreditation fee that is necessary for the accreditation process. Founding a school also needs some unexpected expenses. It is obvious that this creates some problems, that is why if the state, like the public schools, finance the accreditation expenses of a private school, we will result much stronger private schools and the finances will be used for the academic process. At private schools, the salary of personal is very problematic. The expanses exceed income at new schools, which mainly are few; that is why schools have problems to pay the appropriate salary for the personal. Besides the mentioned expanses, schools have to pay income taxes. The dissertation paper aims to reveal and analyze such kind of problems and to work out the effective recommendations. The systematic analysis is done for this reason, where the several approaches of the school management's classical theory are analyzed: scientific management, administrative management and bureaucratic management. There is discussed French Henri Fayol's management theory, who is considered as a "father" of management thinking, and sociologist Max Weber's structure to reach the highest effectiveness of organization.

In the systematic analysis of the conception of private school's effective self-realization, as in its methodological basis, we review the strategic management, which is the unity of defined rules and is compiled with the interconnected sub-systems.

The analytical method of working out the modern conception of private school's effective self—realization is the unity of the states that have the strong influence on the organization at the specific time. By “situational thinking”, the school management has the possibility to define the factors, which will contribute to reach the organization target at specific time.

The situation approach methodology of a private school (not only) can be explained as a four stage process. **At the first stage**, managers should learn the essence of the quantitative methods of systematic analysis; **at the second stage**, managers should see the advantages and disadvantages; **at the following stage**, managers define more important factors and possible effect in case of changing them; **at the last stage**, managers should be able to connect the specific methods and means to escape from the specific negative situation.

In the Dynamics and Main Aspects of modern conception Model of School's Self-Realization, there are given the strategies worked out on the basis of successful school examples, which will help schools to form the personal's and pupil's success oriented mission.

Chapter III – Modern Conception of Private School's Effective Self-Realization includes nine paragraphs: Main Factors Influencing the Demands towards the Private Schools in Georgia; Factors Contributing to the Improvement of the Private School's Effective Functioning; Teacher's Professional Development Problems, as an Important Factor of Private School's Effective Functioning; Teacher's Professional Development Programs in the Process of Georgian Education System Reforms; Collaboration-Based Teaching and Teacher's Collaboration Institute Development at School Level; Teacher's Selection for Educational Programs; Contributing to the Teacher's Professional Development; Teacher's Selection and Preparation for School Leader and Professional Career; A Lesson, as a Complex Educational System for Human Formation.

Today, there is obviously lack of trust towards our school education from the society. We can say that the opinions of school consumers (parents) are divided into several directions. We permanently hear that tutors replaced school, teachers' qualification is not enough, there is incompliance between the educational plans and national exam demands; therefore, there is social inequality in the education process, inappropriate manuals' level, faulty infrastructure of many schools, etc. Private schools, which try to establish in the educational process and implement all the demand that come from the society in compliance with the national goals of education, that is why the confidence towards the private sector is gradually being increased that is one of the main factors, which influence the increase of private school demands. The mechanism of general education system should be open and available for the society in order to do the self-evaluation with the demand of society and to work out the method of improving the education. The failure of the

general education's quality evaluation and development's effective system is conditioned with the inefficient quality of school education and lack of confidence. It is necessary for the school's quality evaluation system to acquire the real content and convincingness, it should resemble the quality education system of European countries with the content and not only shape.

The effective implementation of educational function is an important social task of any civilized society. The educational function implementation is a modern civilized form of the society's service, and a very important factor of any country's social and regional development. The main educational function is a satisfaction of labor market demands with the competitive, high-qualified and competitive personal. The satisfaction of educational demands is possible when the teachers' professionalism and intercollegiality result the mutual teaching. Considering the "Hierarchy of Demands" by A. Maslow, which contributes to the teachers' professional development, is important for each teacher's activity, because it will work more diligently in order to win the respect and achieve the self-realization, to form a good school and organization, to use the knowledge and experience in practice that is undoubtedly important factor for school's effective functioning.

One of the main characteristics of successful schools is the effective communication between the teachers and school personal in order to improve the pupils' results. According to Roland Barthes, it is necessary to learn how many children's life will be successful if teachers share their knowledge. Teacher's professionalism is important, however, the quality of teachers' collaboration and communication have greater effect on pupils' achievement.

The existence of the obligatory structural groups at schools in Georgia is conditioned with the law in force, the main focus is on the statistical data production and gender balance factor about the personal. It is necessary for the school management to analyze the age data of personal in order to plan human resource policy and to be ready for recruiting the new employees. It is better to recruit the human resource with the competition. At some schools of Georgia, the volunteer and internship system are implemented, which means that interested people have the possibility to do internship without any salary. One more interesting method used in the selection process is the evaluation process, which means revealing and evaluating the candidate's knowledge, skills and personal qualities in the situation connected with work. The advantage of method is that it gives us the possibility to evaluate several candidates simultaneously according to the different parameters, which is connected with the lack of expenses and difficulties than testing method. In the process of working out the modern conception of private school's effective self-realization, we pay big

attention to the lesson, which is the complex educational system. There is given our vision, its modern content, structure, function and results-oriented methods in details.

Conclusions and Recommendations

1. There are intensive reforms in the education system of Georgia. With the involvement of Georgian education system in the European united space, the country took the responsibilities and obligations. Therefore, the most important is the Law of Education adopted in 2005, which analyzes the public school content and its status.
2. We consider the co-existence of private schools with the formal general education system very important for the Georgian educational space, which development started after the restoration of state democracy of our country. Since this, private sector has passed an important way in the education system and has become very popular among the society.
3. The analysis of the private schools' functioning and related problems give the theoretical basis to create the modern conception of effective self-realization of private schools, which will contribute to the increase of their functioning level.
4. In the dissertation, we focus on how the private school can be formed in our country; what similarities and differences exist between our and other developed countries; the answers of these questions are very interesting for the society, and very important in the reform process in the education system.
5. A private school, which is accredited by the Ministry of Education and Science of Georgia is authorized to receive the state financing, but before the accreditation some problems are raised, which are mainly small contingent. Sometimes, the expanses exceed income at new schools. Besides the mentioned expanses, schools have to pay income taxes, which complicates their functioning.
6. Recently, the increase of the school mission importance caused the creation of so-called "facade mission" at many schools. For the web-page or school's official documents, school management creates the school mission, which mostly remain as an isolated suggestions and it is very difficult to use it with this function, for this reason it was created. The effective school mission is not only oriented on teaching. Its focus is on learning and success of each pupil. On the basis of the school's successful practice, strategies and actions should be worked out, which will help schools to form the each personal and pupil' success oriented mission.
7. Private schools have as positive as negative effect. In many countries, it improves the educational results, increases pupils' mobility indication and human capital. The most

negative effect of the structure is inequality, which it deepens in the formal education system. When the formal general education is not in compliance with the general demands, private schools have the replacement function. If the access to this service is restricted with the financial or other structural reasons, then the access to the qualified educational result is also restricted.

8. Private schools, which try to establish in the educational process and implement all the demand that come from the society in compliance with the national goals of education, that is why the confidence towards the private sector is gradually being increased that is one of the main factors, which influence the increase of private school demands.
9. The quality evaluation and development's effective system of general education has not worked till today, which conditions the low quality of school education and lack of confidence. It is necessary for the school's quality evaluation system to acquire the real content and confidence. It should resemble the quality evaluation system of the developed countries with its content.
10. It is important for the private schools to realize the education values, to analyze the necessity of perspective development and to proceed the teacher's continuous development, as a systematic and continuous process of personal perfection.
11. One of the main goals of the education reforms is the teacher's professional development. It is necessary that Teacher's Professional Development Center and schools offer the pedagogues a diverse courses and resources in order to increase the qualification. At the same time, teachers should be motivated and interested to use all the available possibilities. He/she should have the personal professional development plan, which she/he will plan the professional goals and implementation.

The Main Results were Published in the Following Works:

1. Adeishvili T. Problems and Perspectives of Private School development. International periodic scientific journal "Intellect" # 1(48), Tbilisi, 2014.
2. Adeishvili T. Teacher's Professional Development Tasks (thesis III, international-scientific conference computing /informative, educational sciences, Teacher's education, Batumi, 2014.
3. Adeishvili T. Teacher's Professional Development Problems, as an important factor of privat school's effective functioning (thesis III, international-scientific conference computing /informative, educational sciences, Teacher's education, Batumi, 2014.

4. Adeishvili T. Founding of Private Schools in Georgia and Leader Countries. Works, Republic Scientific-Methodical Conception III – Innovation and Tradition in the Modern Education. Kutaisi, 2015.
5. Adeishvili T. Analysis of the Efficiency of Law “About the general Education” at Private Schools. International periodic scientific journal “Intellect” # 1(54), Tbilisi, 2016.
6. Adeishvili T. Information System of Decision-Making at the Multiplity of Alternatives at Public and Private schools. International periodic scientific journal “Intellect” # 1(54), Tbilisi, 2014. .
7. Adeishvili T. The interaction of private secondary schools with the formal education system. Reports Theses. Collection, IV International Scientific Conference Computing / Computer Science, Education Sciences, Teacher Education. Tbilisi, 2016.
8. Chachanidze G. Adeishvili T. The lesson, as the formation of a complex educational system. Periodic international scientific journal "Intellect" # 1 (55), Tbilisi, 2016 (printing).
9. Adeishvili T. The effective school self-recommendations focused on student success. Periodic international scientific journal "Intellect" # 3 (56), Tbilisi, 2016 (printing).